Belastingdienst

Invoeringstoets

Actualisatie Leegwaarderatio

De doorlooptijd van deze invoeringstoets is van 22 mei 2025 tot en met Q2 2026.

Belastingdienst

Invoeringstoets

Actualisatie Leegwaarderatio

De doorlooptijd van deze invoeringstoets is van 22 mei 2025 tot en met Q2 2026.

Voor de waardebepaling van woningen voor zowel box 3 van de inkomstenbelasting als voor de schenk- en erfbelasting geldt in principe de Wet Waardering Onroerende Zaken (‘de WOZ-waarde’). De WOZ-waarde gaat onder andere ervan uit dat de woning niet wordt verhuurd. De verhuurde staat van een woning kan gevolgen hebben voor de waardebepaling. Daarmee geen rekening houden zou tot ongewenste uitkomsten kunnen leiden in situaties waarin een woning met huurbescherming is verhuurd. Daarom geldt voor die situatie zowel voor box 3 als voor de schenk- en erfbelasting een afwijkende regeling: de leegwaarderatio-regeling. Voor de waardebepaling wordt dan uitgegaan van een bepaald percentage van de WOZ-waarde van de woning dat weer wordt bepaald aan de hand van de huuropbrengst.

De laatste actualisatie van de leegwaarderatio-regeling vond in 2013 plaats. De op de leegwaarderatio gebaseerde waarde sloot daarna gedurende enige tijd niet meer goed aan bij de werkelijke waarde van verhuurde woningen. Belastingplichtigen die de leegwaarderatio konden toepassen, betaalden daardoor te weinig inkomstenbelasting en schenk- en/of erfbelasting.

In 2023 zijn de percentages in de leegwaarderatiotabel verhoogd om deze actueel te maken. Tegelijkertijd zijn tijdelijke huurcontracten uitgesloten van de toepassing van de leegwaarderatio. Daarnaast moet per 2023 voor gelieerde partijen die onderling een niet-marktconforme huurprijs hanteren, worden uitgegaan van het hoogste percentage in de tabel van de leegwaarderatio.

Per 2026 zijn twee arresten van de Hoge Raad (‘HR’) uit 2015 en 2016 over de leegwaarderatio gecodificeerd en is de verhuur aan gelieerde partijen tegen een niet-marktconforme huurprijs uitgesloten van de toepassing van de leegwaarderatio. De codificatie ziet op de mogelijkheid voor belastingplichtigen om te stellen en aannemelijk te maken dat de volgens de leegwaarderatio berekende waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning. In dat geval moet dan worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer van de verhuurde woning op de WOZ-waardepeildatum.

Onderwerp

De wijzigingen van de leegwaarderatio-regeling per 1 januari 2023 zijn:

- De percentages in de leegwaarderatiotabel zijn geactualiseerd. Bij een jaarhuur van meer dan 5% van de WOZ-waarde, geldt een leegwaarderatio van 100% van de WOZ-waarde.
- Tijdelijke huurcontracten zijn uitgesloten van de toepassing van de leegwaarderatio. Voor huurcontracten voor bepaalde tijd geldt de leegwaarderatio niet meer; de woning wordt belast tegen de volledige WOZ-waarde.
- Bij verhuur aan gelieerde partijen tegen een niet-marktconforme huurprijs wordt de jaarhuur vastgesteld op 5,5% van de WOZ-waarde. Hiervoor geldt een leegwaarderatio van 100% van de WOZ-waarde.

Het beoogde doel van de voorgestelde maatregelen is het realiseren van een betere aansluiting van de leegwaarderatio op de werkelijke waarde van verhuurde woningen en het voorkomen dat belastingplichtigen te weinig belasting betalen, omdat de volgens de leegwaarderatio berekende waarde te laag was in de jaren vóór 2023. Daarnaast is het doel het verbeteren van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de regeling en het zo veel mogelijk voorkomen van juridische risico's.

Doelgroep

De doelgroep betreft particulieren die belastingplichtig zijn voor box 3 van de inkomstenbelasting, die zelf een of meerdere woning(en) in eigendom hebben, eventueel samen met een ander en deze woning(en) verhuren aan een derde waarbij huurbescherming geldt. Daarnaast is de maatregel van belang in situaties waarin schenk- of erfbelasting aan de orde is met betrekking tot een verhuurde woning waarvoor huurbescherming geldt.

Scope van deze invoeringstoets

De scope van deze invoeringstoets is de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling per 1 januari 2023. De actualisatie betreft het aanpassen van de percentages van de leegwaarderatiotabel, het uitsluiten van tijdelijke huurcontracten van de toepassing van de leegwaarderatio en bij verhuur aan gelieerde partijen tegen een niet-marktconforme huurprijs geldt een leegwaarderatio van 100% van de WOZ-waarde.

Buiten de scope van deze invoeringstoets: de codificatie van de arresten van de Hoge Raad, namelijk HR 3 april 2015 en HR 23 september 2016 en het uitsluiten van verhuur aan gelieerde partijen tegen een niet-marktconforme huurprijs van de toepassing van de leegwaarderatio. (inwerkingtreding van deze wijzigingen van de leegwaarderatio-regeling: 1 januari 2026)[1].

Doorlopen proces

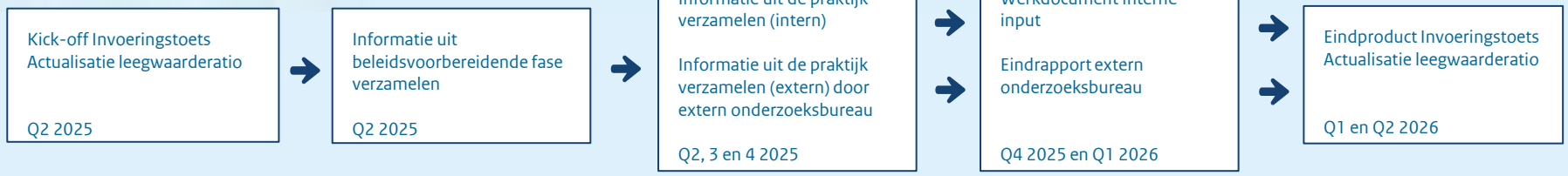

1. De wijzigingen van de leegwaarderatio-regeling per 1 januari 2026:
   - Codificatie van de arresten, namelijk HR 3 april 2015 voor de Wet inkomstenbelasting 2001 en HR 23 september 2016 voor de Successiewet 1956: opname van de regeling om tegenbewijs te leveren voor de waardering op basis van de leegwaarderatio in het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 en het Uitvoeringsbesluit Successiewet 1956 met betrekking tot met huurbescherming verhuurde woningen. Aan deze aanpassing wordt terugwerkende kracht verleend tot en met de data van deze arresten van de HR aangezien belastingplichtigen in voorkomende gevallen al sinds de datum van de arresten een beroep kunnen doen op deze arresten.
   - Verhuur aan gelieerde partijen tegen een niet-marktconforme huurprijs uit te sluiten van de toepassing van de leegwaarderatio. Voor gelieerde partijen die tegen een niet-marktconforme huurprijs verhuren geldt de leegwaarderatio niet meer; de woning wordt belast tegen de volledige WOZ-waarde.

Actualisatie leegwaarderatio

Een samenvatting van de belangrijkste bevindingen

Mensen, organisaties en bedrijven

Hoe pakt de regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld? (Vraag 1)

Voor de beantwoording van de centrale vragen voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld is een extern onderzoek gedaan.

De ervaringen, knelpunten en de onbedoelde effecten die zijn opgehaald met het externe onderzoek, hebben niet alleen betrekking op de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023, maar ook op de leegwaarderatio-regeling in het algemeen. Daarnaast hebben de uitkomsten betrekking op de samenloop van (fiscale) maatregelen - waarvan de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023 deel uitmaken - evenals op het algemene sentiment met betrekking tot het geheel van wet- en regelgeving ten aanzien van verhuurde woningen.

De uitkomsten van het externe onderzoek kunnen daarom niet volledig geabstraheerd worden naar de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023.

Ervaringen doelgroep en andere belanghebbenden

- De kennis over de leegwaarderatio-regeling onder particuliere verhuurders is beperkt.
- De waardering volgens de leegwaarderatio-regeling sluit volgens particuliere verhuurders en de brancheorganisatie niet aan bij de werkelijke waarde van verhuurde woningen.
- De actualisatie van de leegwaarderatio-regeling wordt door particuliere verhuurders ervaren als onrechtvaardig en onrealistisch.
- Het rendement uit ontvangen verhuur staat volgens particuliere verhuurders onder druk door samenloop van (fiscale) maatregelen.
- Particuliere verhuurders ervaren extra administratieve lasten en juridische lasten.

Knelpunt: De regeling voor het leveren van tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio-regeling is in de praktijk nauwelijks bekend. Daarnaast geven particuliere verhuurders en fiscaal dienstverleners aan de regeling om tegenbewijs te leveren als lastig toe te passen te ervaren.

Onbedoeld effecten

- Particuliere verhuurders ervaren verkoopdruk door lager rendement uit verhuurde woningen.
- Verduurzaming en onderhoud van verhuurde woningen staan volgens verhuurders en professionals onder druk door lager rendement uit verhuurde woningen.
- Particuliere verhuurders geven aan minder vertrouwen te hebben in de overheid; in voorspelbaar en stabiel beleid.

- Er zijn geen aannames uit de voorbereidingsfase van de regeling.

De uitvoering

Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering? (vraag 2)

Voor de beantwoording van de centrale vragen voor de uitvoering zijn interne signalen opgehaald bij de uitvoerder, de Belastingdienst.

Eind mei 2025 heeft de kick-off van de invoeringstoets “Actualisatie Leegwaarderatio” plaatsgevonden. Tijdens de kick-off is de scope van deze specifieke invoeringstoets bepaald.

Gelijktijdig met het externe onderzoek zijn ervaringen, knelpunten en onbedoelde effecten binnen de uitvoering middels de werkgroep opgehaald. De bevindingen zijn besproken en gewogen in de werkgroep.

Ervaringen uitvoering Belastingdienst

Er zijn tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets ervaringen vanuit de uitvoering opgehaald. De actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023 hebben geen extra druk op de interactiekanalen gegeven, zowel qua inhoud, proces en capaciteit. Er zijn niet of nauwelijks signalen van burgers op de interactiekanalen binnengekomen.

Knelpunten en/of onbedoelde effecten

Er zijn tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets geen knelpunten en/of onbedoelde effecten bekend vanuit de uitvoering.

- Er zijn geen aannames uit de uitvoeringstoets van de regeling.

Legenda: Geen actie vereist; Monitoring; Verder onderzoek is nodig; Ingrijpen is noodzakelijk

Actualisatie leegwaarderatio

Verzamelde ervaringen

Mensen, organisaties en bedrijven

Hoe wordt de regeling ervaren door de doelgroep en andere belanghebbenden? (vraag 1A)

Ervaringen doelgroep en andere belanghebbenden

Uit het externe onderzoek komen ervaringen naar voren die betrekking hebben op de leegwaarderatio in het algemeen, ervaringen die betrekking hebben op de actualisatie van de leegwaarderatio en de wijzigingen per 1 januari 2023 en ervaringen die betrekking hebben op de samenloop van (fiscale) maatregelen - waarvan de actualisatie van de leegwaarderatio en de wijzigingen per 1 januari 2023 deel uitmaken - evenals op het algemene sentiment met betrekking tot het geheel van wet- en regelgeving ten aanzien van verhuurde woningen.

Uit de reacties van de respondenten valt op te maken dat:

- **De kennis over de leegwaarderatio-regeling onder particuliere verhuurders beperkt is.**
  Het merendeel van de geïnterviewde verhuurders geeft aan dat zij niet volledig bekend zijn of nooit gehoord hebben van de leegwaarderatio-regeling. Verhuurders geven aan slechts globaal te weten dat de leegwaarderatio invloed heeft op hun belastingaangifte, maar niet precies hoe de regeling werkt. Informatie komt vaak via de accountant of via mensen in hun eigen netwerk. De impact van de leegwaarderatio-regeling wordt door verhuurders pas volledig overzien bij het doen van de aangifte.
  Ruim de helft van de geïnterviewde particuliere verhuurders was vóór het onderzoek niet bekend met de wijziging(en) van de leegwaarderatio. Slechts een kleine groep particuliere verhuurders wist dat zowel de percentages zijn verhoogd als dat tijdelijke huurcontracten zijn uitgesloten van de leegwaarderatio-regeling.
- **De waardering volgens de geactualiseerde leegwaarderatio-regeling volgens particuliere verhuurders en de brancheorganisatie niet aansluit bij de werkelijke waarde van verhuurde woningen.**
  Volgens alle geïnterviewde verhuurders heeft de actualisatie van de leegwaarderatio ertoe geleid dat het waardedrukkende effect van verhuur van woningen nauwelijks nog tot uitdrukking komt in de waardering van verhuurde woningen: de fiscale waardering van verhuurde woningen ligt in veel gevallen dicht bij de WOZ-waarde.
- **De actualisatie van de leegwaarderatio-regeling door particuliere verhuurders wordt ervaren als onrechtvaardig en onrealistisch.**
  Geïnterviewde verhuurders ervaren de uitkomst van de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling als onrechtvaardig en niet in lijn met de praktijk, omdat onvoldoende rekening wordt gehouden met het waardedrukkende effect van verhuur van woningen. De hogere belastingdruk versterkt dit gevoel. De actualisatie wordt vaak gezien als een budgettair gedreven maatregel.
  Vastgoed Belang, de brancheorganisatie van particuliere verhuurders in vastgoed, geeft aan een modelprocedure tegen de actualisatie van de leegwaarderatio voor te bereiden en voorzien duizenden bezwaren, omdat zij de aansluiting met de werkelijke waarde onjuist achten en vrezen dat de belastingdruk verhuurders in de knel brengt.
  Gedurende de doorlooptijd van deze invoeringstoets zijn in dit kader geen bezwaren ontvangen door de uitvoering.
- **Het rendement uit ontvangen verhuur volgens particuliere verhuurders onder druk staat door samenloop van (fiscale) maatregelen.**
  De samenloop van (fiscale) maatregelen zorgt voor een belastingdruk die voor veel verhuurders niet meer aansluit bij het rendement uit de ontvangen huur.
- **Particuliere verhuurders extra administratieve lasten en juridische lasten ervaren.**
  De actualisatie van de leegwaarderatio-regeling kan leiden tot bezwaarprocedures en extra taxaties, wat leidt tot meer administratieve en juridische lasten en eventueel ook hogere kosten voor adviseurs. Professionals geven aan dat door de toenemende complexiteit om de regeling correct toe te passen, de afhankelijkheid van professionals groter wordt.

De uitvoering

Hoe wordt de uitvoering van de regeling ervaren door de uitvoerende organisaties? (vraag 2A)

Ervaringen uitvoering Belastingdienst

Er zijn tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets ervaringen vanuit de uitvoering opgehaald.

- “Zoals op voorhand verwacht gaf dit geen extra druk op de interactiekanalen. Dus dat maakt de ervaring positief”.
- “Geen ervaring. Er zijn niet of nauwelijks signalen van de burger op de interactiekanalen binnengekomen”.
- “Geen issues, zowel qua inhoud, proces en capaciteit, op de interactiekanalen”.
- “Geen ervaring, vanuit de werkvloer zijn er geen knelpunten of onvoldoende effecten bekend”.

Verzamelde aanwijzingen voor knelpunten en onbedoelde effecten

Mensen, organisaties en bedrijven

Hoe wordt de regeling ervaren door de doelgroep en andere belanghebbenden? (vraag 1B)

Knelpunten

Uit het externe onderzoek komt een knelpunt naar voren dat betrekking heeft op de toepassing van de leegwaarderatio-regeling in het algemeen en niet specifiek op de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023.

Knelpunt: De regeling voor het leveren van tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio-regeling is in de praktijk nauwelijks bekend. Daarnaast geven particuliere verhuurders en fiscaal dienstverleners aan de regeling om tegenbewijs te leveren als lastig toe te passen te ervaren.

De mogelijkheid tot tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio-regeling[1] vloeide tot 1 januari 2026 voort uit het arrest van de Hoge Raad van 3 april 2015 voor de inkomstenbelasting en het arrest van de Hoge Raad van 23 september 2016 voor de schenk- en erfbelasting.

De regeling om tegenbewijs te leveren houdt in dat, als de uitkomst van de WOZ-waarde vermenigvuldigd met de leegwaarderatio van een verhuurde woning ten minste 10% hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning in verhuurde of verpachte staat op de WOZ-waardepeildatum, moet worden uitgegaan van die waarde in het economische verkeer.

Op grond van de gewezen arresten ligt de bewijslast bij de belastingplichtige. In geval van gemotiveerde betwisting van de inspecteur moet de belastingplichtige dat aannemelijk maken.

Om de regeling om tegenbewijs te leveren toe te kunnen passen diende tot 1 januari 2026 een beroep te worden gedaan op de arresten uit 2015 en 2016.

Per 1 januari 2026 is de mogelijkheid tot tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio-regeling met betrekking tot met huurbescherming verhuurde woningen opgenomen in de wet, in het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 en in het Uitvoeringsbesluit Successiewet 1956.

Uit het externe onderzoek komt naar voren:

- Onder particuliere verhuurders blijkt de regeling om tegenbewijs te leveren vrijwel onbekend.
- De toepassing van de regeling om tegenbewijs te leveren vroeg tot 1 januari 2026 om een beroep te doen op de arresten uit 2015 en 2016. Vanaf 1 januari 2026 volgt de regeling om tegenbewijs te leveren uit de wet.
- De toepassing van de regeling om tegenbewijs te leveren vraagt vervolgens om een taxatie in verhuurde staat op de WOZ-waardepeildatum.
  Volgens enkele geïnterviewden zijn taxateurs terughoudend met dit type taxaties, omdat volgens hen het waarderen van verhuurde woningen complex is en er weinig marktgegevens beschikbaar zijn. Hierdoor wordt het in de praktijk lastig om de regeling om tegenbewijs te leveren te gebruiken, zeker voor kleinere particuliere verhuurders.
- Een deel van de fiscaal dienstverleners kent de regeling om tegenbewijs te leveren niet, en aangiftesoftware ondersteunt deze slechts beperkt. Volgens hen is er geen duidelijke mogelijkheid om tegenbewijs in te voeren in de aangiftesoftware.
- De website van de Belastingdienst mist uitleg over de mogelijkheid tot tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio-regeling.

1. In het externe onderzoeksrapport wordt gesproken van "tegenbewijsregeling", dit betreft **niet** de tegenbewijsregeling in box 3 van de inkomstenbelasting op basis van de 'Wet tegenbewijsregeling box 3' .

De uitvoering

Hoe wordt de uitvoering van de regeling ervaren door de uitvoerende organisaties? (vraag 2B)

Knelpunten

Er zijn tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets geen knelpunten bekend vanuit de uitvoering.

- "Geen ervaring, vanuit de werkvloer zijn er geen knelpunten of onbedoelde effecten bekend".
- "Geen knelpunten bekend".

Legenda: Geen actie vereist | Monitoring | Verder onderzoek is nodig | Ingrijpen is noodzakelijk

Actualisatie leegwaarderatio

Verzamelde aanwijzingen voor knelpunten en onbedoelde effecten

Mensen, organisaties en bedrijven

Hoe wordt de regeling ervaren door de doelgroep en andere belanghebbenden? (vraag 1B)

Onbedoelde effecten

Uit het externe onderzoek komen onbedoelde effecten naar voren die niet enkel en alleen betrekking hebben op de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023, maar ook op de samenloop van (fiscale) maatregelen - waarvan de actualisatie van de leegwaarderatio en de wijzigingen per 1 januari 2023 deel uitmaken - evenals op het algemene sentiment met betrekking tot het geheel van wet- en regelgeving ten aanzien van verhuurde woningen.

Onbedoelde effecten welke naar voren komen uit het externe onderzoek:

- **Particuliere verhuurders ervaren verkoopdruk door lager rendement uit verhuurde woningen.**
  De samenloop van (fiscale) maatregelen zet het rendement uit verhuur onder druk. Dit leidt bij een deel van de ondervraagde verhuurders tot een verschuiving van het perspectief van verhuren naar verkopen. De verkoopdruk kan op termijn leiden tot een krimp van het particuliere huuraanbod.

- **Verduurzaming en onderhoud van verhuurde woningen staan volgens verhuurders en professionals onder druk door lager rendement uit verhuurde woningen.**
  Verschillende ondervraagde verhuurders en professionals geven aan dat er minder ruimte is voor regulier onderhoud of voor verduurzamingsmaatregelen en dat geplande investeringen soms worden uitgesteld of geschrapt.

- **Particuliere verhuurders geven aan minder vertrouwen te hebben in de overheid; in voorspelbaar en stabiel beleid.**
  Ondervraagde verhuurders geven aan dat wijzigingen voelen “alsof de spelregels tijdens het proces veranderen” en “dat de lasten zich opstapelen”, wat hun vertrouwen in voorspelbaar en stabiel beleid onder druk zet. Professionals signaleren dit eveneens. Enkelen merken op dat beleggers uitwijken naar het buitenland of naar beleggingen anders dan vastgoed omdat de regelgeving in Nederland te onvoorspelbaar is geworden.

De uitvoering

Hoe wordt de uitvoering van de regeling ervaren door de uitvoerende organisaties? (vraag 2B)

Onbedoelde effecten

Er zijn tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets geen onbedoelde effecten bekend vanuit de uitvoering.

- “Geen onbedoelde effecten bekend”.
- “Geen ervaring, vanuit de werkvloer zijn er geen knelpunten of onbedoelde effecten bekend”.

Legenda: Geen actie vereist | Monitoring | Verder onderzoek is nodig | Ingrijpen is noodzakelijk

Stand van zaken aannames op moment van invoeringstoets

Mensen, organisaties en bedrijven

In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de voorbereidingsfase van de regeling? (vraag 1C)

Aannames

Er zijn geen aannames uit de voorbereidingsfase van de regeling.

- Er zijn geen aannames getoetst voor de doelgroep en derhalve geen verschillen gevonden.

De uitvoering

In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de uitvoeringstoets? (vraag 2C)

Aannames

Er zijn geen aannames uit de uitvoeringstoets van de regeling.

- Er zijn geen aannames getoetst voor de uitvoering en derhalve geen verschillen gevonden.

Actualisatie leegwaarderatio

Overige opgehaalde informatie

Mensen, organisaties en bedrijven

Overige opgehaalde informatie met betrekking tot de doelgroep

Overige opgehaalde informatie

De overige opgehaalde informatie uit het externe onderzoek heeft betrekking op de actualisatie van de leegwaarderatio-regeling en de wijzigingen per 1 januari 2023, maar bevat daarnaast ook informatie van meer algemene aard.

Verhuurders die zelf aangifte doen laten zich vooral informeren door een accountant over de actualisatie van de leegwaarderatio. De belangrijkste bron van informatie voor verhuurders die niet zelf aangifte doen is de website van de Belastingdienst. Enkele verhuurders zoeken aanvullende informatie via fiscale blogs, AI-tools of via andere verhuurders in hun netwerk.

- De website van de Belastingdienst wordt door een deel van de verhuurders als weinig toegankelijk ervaren. De website mist concrete voorbeelden of rekenvoorbeelden en uitleg over de mogelijkheid tot tegenbewijs tegen de berekende waardering volgens de leegwaarderatio.
- Enkele verhuurders geven aan dat de toelichting in de aangifteomgeving voldoende was om de leegwaarderatio toe te kunnen passen.

Professionals geven aan cliënten zelf actief te informeren zodra regelingen wijzigen.

- Professionals ervaren de communicatie van de Belastingdienst als technisch en beperkt.
- Volgens professionals ontbreekt duidelijke en toegankelijke uitleg over de actualisatie van de leegwaarderatio.

De uitvoering

Overige opgehaalde informatie met betrekking tot de uitvoering

Overige opgehaalde informatie

Er is tijdens de doorlooptijd van deze specifieke invoeringstoets geen overige informatie met betrekking tot de uitvoering opgehaald.

Actualisatie leegwaarderatio

Gebruikte bronnen en toelichting op legenda

Bronnen

1. Uitvoeringstoets “Actualiseren leegwaarderatio” opgenomen in Uitvoeringstoetsen Belastingplan 2023 p.11, bijlage bij Nader rapport wetsvoorstel Belastingplan 2023, datum publicatie 20 september 2022, Ministerie van Financiën.
2. Belastingplan 2023, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2022, datum publicatie 27 december 2022, nr. 532, Ministerie van Financiën.
3. Eindejaarsbesluit 2022, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2022, datum publicatie 27 december 2022, nr. 540, Ministerie van Financiën.
4. Uitvoeringstoets “Uitsluiten niet-marktconform handelende gelieerde partijen van toepassing leegwaarderatio” opgenomen in Uitvoeringstoetsen Belastingplan 2026 p.11, bijlage bij Nader rapport wetsvoorstel Belastingplan 2026, datum publicatie 16 september 2025, Ministerie van Financiën.
5. Belastingplan 2026, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2025, datum publicatie 23 december 2025, nr. 444, Ministerie van Financiën.
6. Eindejaarsbesluit 2025, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 2025, datum publicatie 23 december 2025, nr. 451, Ministerie van Financiën.
7. Onderzoeksrapport CHOICE insights + strategy “Invoeringstoets actualisatie leegwaarderatio”, 26 februari 2026, www.rijksoverheid.nl.
8. Opgehaalde informatie intern (Slido en Survalyzer).
9. Hoge Raad 3 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:812.
10. Hoge Raad 23 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2135.

Toelichting op legenda

Uit de invoeringstoets komt naar voren of er knelpunten of onbedoelde effecten zijn bij de werking van een regeling in de praktijk. De invoeringstoets bevat niet noodzakelijkerwijs oplossingen en aanbevelingen voor geconstateerde knelpunten. Wel is het van belang om de gesignaleerde knelpunten bij de juiste instantie neer te leggen (bijvoorbeeld bij het departement en/of de uitvoerende organisatie). Ook al is de wet of regeling waarschijnlijk nog niet volledig is ingebed, het is wel van belang om naar aanleiding van de resultaten van een invoeringstoets type vervolgacties te formuleren. De vervolgacties zijn als volgt:

Geen actie nodig

Als er geen knelpunten of ongewenste effecten zijn gesignaleerd, is er geen actie nodig.

Monitoring in plaats van ingrijpen

Het kan zijn dat er wel een knelpunt of gesignaleerd ongewenst effect is, maar dat monitoring nuttiger is dan direct ingrijpen omdat de verwachting is dat het knelpunt met de tijd zal verdwijnen of veranderen, doordat de wet of regeling beter is ingeklonken. Dit is bijvoorbeeld het geval bij knelpunten die duidelijk zijn toe te wijzen aan opstartperikelen van de nieuwe wet of regeling.

Verder onderzoek is nodig

Om een knelpunt echt op te kunnen lossen is het van belang om inzicht te hebben in de oorzaken ervan. Bij het analyseren van de conclusies uit een invoeringstoets is het van belang om de vraag te stellen of er goed zicht is op het probleem achter het gesignaleerde knelpunt. Soms zal een knelpunt een onderliggende oorzaak hebben die niet gelijk zichtbaar wordt met een invoeringstoets. Nader diepgaander onderzoek is dan nodig om het knelpunt structureel op te kunnen lossen.

Ingrijpen is noodzakelijk

Als er actie moet worden ondernomen zal een knelpunt soms kunnen worden opgelost door de uitvoerende organisatie. Het kan ook voorkomen dat het nodig is om met elkaar (wetgever/beleidsmaker/uitvoerder) om tafel te gaan zitten, en te bezien of er (proces)aanpassingen noodzakelijk zijn in de regeling. Houd hierbij rekening met het feit dat een invoeringstoets geen uitspraken doet over de doeltreffendheid en doelmatigheid van een regeling.

Algemene informatie

Wat is de invoeringstoets?

De invoeringstoets kijkt tijdens de uitvoering of nieuwe wetgeving werkt in de praktijk. Het is ontwikkeld in reactie op het rapport Ongekend onrecht. Problemen die zich bij nieuwe regelgeving in de praktijk voordoen in de uitvoering of bij de doelgroep, moeten in een zo vroeg mogelijk stadium worden gesignaleerd, opgepakt en opgelost. De overheid hoort actief op zoek te gaan naar deze problemen. Zo snel mogelijk na de implementatie van nieuwe regelgeving moet daarom worden nagegaan hoe die regelgeving uitpakt in de praktijk voor de uitvoering en de doelgroep. De invoeringstoets is een hulpmiddel om dit ten uitvoer te brengen.

Met de invoeringstoets heeft de Belastingdienst tot doel eerder en gestructureerd te kijken naar de effecten van nieuwe wet- en regelgeving voor de doelgroep(en) en de uitvoering. De toets wordt uitgevoerd op het vroegst mogelijke moment waarop iets nuttigs gezegd kan worden over de werking van regelgeving in de praktijk, en onderscheidt zich daarmee van de uitgebreidere en diepgaandere wetsevaluaties.

De invoeringstoets kan bijdragen aan beter uitvoerbaar beleid en aanleiding zijn tot ingrijpen. Het doel is niet om te bekijken of de nieuwe wet- of regelgeving een succes is. Een vermoeden van het tegenovergestelde kan wel aan het licht komen.

Iedere invoeringstoets geeft antwoord op centrale vragen

1. Hoe pakt deze regeling uit voor de mensen, organisaties of bedrijven voor wie de regeling is bedoeld?
   A. Hoe wordt de regeling ervaren door de doelgroep en andere belanghebbenden?
   B. Ontstaan er in de praktijk knelpunten of onbedoelde effecten?
   C. In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de voorbereidingsfase van de regeling?

2. Hoe pakt de regeling uit voor de uitvoering?
   A. Hoe wordt de uitvoering van de regeling ervaren door de uitvoerende organisaties?
   B. Ontstaan er in de uitvoeringspraktijk knelpunten of onbedoelde effecten?
   C. In hoeverre komt de praktijk overeen met de aannames uit de uitvoeringstoets?

Toelichting op centrale vragen

Ervaringen
(vragen 1A en 2A)

De invoeringstoets verzamelt ervaringen van mensen en focust op hoe zij het hebben beleefd, vanuit het perspectief van de doelgroep/medewerkers van de Belastingdienst. We hanteren hierbij een brede definitie van 'ervaringen'. Ervaringen kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de mate van kennis de men had over de regeling, het gebruiksgemak ervan, effecten van de regeling op het leven van burgers en het begrip dat men heeft voor de regeling. We gaan dus in op zowel de inhoud van een regeling als het proces. Zo verkrijgen we een volledig beeld van de ervaringen van burgers met de regeling en krijgen deelnemers aan extern onderzoek tegelijkertijd de ruimte om ervaringen die voor hen relevant zijn met ons te delen.

Verzamelde aanwijzingen voor knelpunten en onbedoelde effecten
(vragen 1B en 2B)

Een knelpunt is een omstandigheid die moeilijkheden voor de doelgroep(en) veroorzaakt. Een knelpunt kan voorzien of onvoorzien zijn. Het houdt verband met het doel van de wet of regel. Uit nadere bestudering van de opgehaalde informatie kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een knelpunt. Soms is snel ingrijpen nodig om erger te voorkomen.

Een onbedoeld effect is een uitwerking of gevolg dat losstaat van het doel van de wet of regeling, maar wel daar uit voortkomt . Ook een onbedoelde effect kan voorzien of onvoorzien zijn. Onbedoelde effecten kunnen zowel positief als negatief zijn. Onbedoelde effecten kunnen ook betrekking hebben op andere groepen mensen die buiten de oorspronkelijke doelgroep vallen.

Aannames versus de praktijk op moment van invoeringstoets
(vragen 1C en 2C)

Binnen de kaders, het doel en de bedoeling van de invoeringstoets, kijkt iedere invoeringstoets op twee manieren naar in hoeverre de praktijk op dat moment overeenkomt met de aannames van een uitvoeringstoets. Allereerst worden al bij de selectie van een onderwerp van een invoeringstoets de verwachte impact en de risico's in kaart gebracht die in een uitvoeringstoets worden afgegeven. Deze blijven in beeld en bepalen mede waarop extra zal worden gelet in het proces van de invoeringstoets; is er op het moment van de invoeringstoets informatie beschikbaar die er op wijst dat de praktijk afwijkt van deze ingeschatte impact, risico's of aannames? Ten tweede kan opgehaalde informatie uit de praktijk (wat we doen tijdens de eerste fase van een invoeringstoets) wijzen op knelpunten of onbedoelde effecten in de uitvoering.